

Hou van mij

1

Het was echt een rotweek geweest, dat zou iedereen hebben gevonden. Of beter gezegd, een week vol rottigheid. Het was heel veelbelovend begonnen met de aankoop van de helderrode Doc Martens waarnaar ze zo lang op zoek was geweest, maar daarna was het snel bergafwaarts gegaan. Liddy Claver zou deze ene week nooit meer vergeten – geen twijfel aan.

‘Bezuinigingen van de gemeenteraad, vrees ik,’ had Rosa, hoofd van het Opleidingsinstituut voor Volwassenen, zuchtend gezegd. ‘Alleen nog maar avondlessen in zaken die de economie van dit land bevorderen – en sieraden maken staat niet bepaald op het lijstje van prioriteiten.’ Ze had het uitgesproken als priereiteiten, waar Liddy zich op dat moment meer aan ergerde dan aan het feit dat ze overbodig zou worden.

‘Het spijt me, Liddy,’ was Rosa doorgestaan, terwijl ze haar beige vest strak om zich heen trok alsof ze bescherming nodig had. ‘De opleiding voor volwassenen wordt naar een ander gebouw overgeplaatst en er is geen ruimte meer voor jouw lessen. Computercursussen, ja, auto-onderhoud, ja, lessen in stoelen stofferen voor de verveelde middenklasse, ja, maar sieraden maken, nee. Het spijt me echt.’ Ze haalde hulpeloos haar schouders op.

Liddy deed haar in een reflex na.

‘Ach, nou ja, dan zal ik een andere manier moeten zoeken om brood op de plank te krijgen,’ zei ze met een zwak maar dapper

lachje. 'In ieder geval krijg ik dan meer tijd om mijn eigen dingen te maken, lijkt me.'

'Bedankt voor wat je hebt gedaan. Jouw lessen waren heel populair,' zei Rosa formeel.

Nou, kennelijk niet zó populair, dacht Liddy terwijl ze de stenen trap van de lagere school afdenderde, anders zou ik wel samen met auto-onderhoud mee zijn verhuisd naar het nieuwe gebouw.

'Zelf dacht ik dat ik misschien met HRT moest beginnen,' zei ze tegen de dokter. 'Ik weet zeker dat ik in de overgang zit, want ik heb al in geen maanden meer gemenstrueerd.' Ze zweeg even toen ze zich herinnerde dat ze er van haar oudste dochter van langs had gekregen omdat ze het 'de pest' had genoemd.

'Je moet echt eens ophouden met het "de pest" te noemen, mam. Het is net of je het over proefwerken hebt.'

'Ik heb echt vreselijke rugpijn, ik ben humeurig en ik ben nogal wat aangekomen,' ging Liddy door.

De dokter trok een sierlijke wenkbrauw op.

'Maar je hebt toch altijd al wat gewichtsproblemen gehad?' zei ze op een lichtelijk beschuldigend toontje. 'En op deze leeftijd is het normaal dat je wat dikker wordt. Hoe oud ben je nu?'

'Negenenveertig. Overmorgen word ik vijftig.'

'En weet je nog wanneer bij je moeder de menopauze intrad?'

Liddy schudde haar hoofd.

'Nee, ze overleed toen ik nog veel jonger was, toen ik nog dacht dat ik onoverwinnelijk was. Ik zou natuurlijk nooit in de menopauze komen, dus dacht ik er niet over om haar ernaar te vragen.' Liddy trok een gezicht om niet te laten merken dat ze zichzelf eigenlijk zielig vond. 'Hoe dan ook,' zei ze nog, 'zulk soort gesprekken hadden mijn moeder en ik nooit.'

De dokter lachte even koeltjes. Ze was nu al meer dan zeven jaar Liddy's huisarts, maar ze gaf Liddy nog steeds een onbehaaglijk gevoel. Het stond haar tegen dat ze met deze vrouw moest bespreken of ze misschien een hormoonpreparaat zou moeten gaan gebruiken.

'Het idee staat me eigenlijk niet aan,' zei ze. 'Het lijkt me een enorme stap. Het idee dat ik met mijn hormonen ga rommelen be-

valt me totaal niet. En dan het bloeden elke maand – en extra haar-groei, vertelde iemand.’

‘Wat weet je eigenlijk van het middel?’ vroeg de dokter streng. ‘Heb je er al eens iets over gelezen?’

‘Nee, maar mijn vriendinnen en ik hebben het niet meer over opvoeding en parkeerproblemen, alleen nog over HRT en osteoporose.’

De dokter haalde een folder uit een la en gaf die aan Liddy.

‘Nou, dan moest je dit eerst maar eens lezen. En kom terug wanneer je een beslissing hebt genomen.’

‘Wat denkt ú ervan?’ vroeg Liddy die dolgraag wat professioneel advies wilde hebben.

‘Het moet jouw beslissing zijn. Je hoeft er echt niet alles over te weten om te kunnen beslissen.’

Liddy wilde de dokter vragen of zij ook HRT slikte. Ze wilde alle onbenullige vraagjes stellen die zo belangrijk waren. Zal ik er dik van worden? Zal ik er echt jonger gaan uitzien? Zal ik de hele tijd zin in seks hebben? Zal ik veel bloeden? Zal er haar in mijn neus groeien?

‘Alles staat daarin.’ De dokter wees bijna prikkelbaar naar het foldertje dat Liddy zenuwachtig om en om zat te draaien. ‘Maar goed, nu je toch hier bent, zal ik je even nakijken. Wegen, bloeddruk meten. Controleer je regelmatig je borsten?’

Liddy trok een gezicht toen ze op de weegschaal stond. Waarom weeg je altijd meer op de weegschaal van de dokter dan op die van jezelf?

De dokter beluisterde haar hart en borstkas, nam de bloeddruk op en legde vervolgens haar handen behendig op Liddy’s borsten.

‘Ik weet het. Zelfs die zijn dikker geworden,’ zei Liddy met een schuldig lachje.

‘Trek je shirt even omhoog en ga maar liggen. Ik wil even kijken.’

Liddy ging plat liggen. De dokter drukte wat op haar buik en Liddy meende een bedachtzame blik over haar gezicht te zien glijden. Ze kreeg het zweet in haar handen en haar hart begon sneller te kloppen.

Mijn god, dacht ze in pure paniek, ze heeft een knobbeltje ont-

dekt en het is kanker. Ze heeft een enorme tumor ontdekt. Die zit in mijn buik en daarom ben ik steeds dikker geworden en daarom voel ik me aldoor moe en het is inoperabel en ik ga dood... en ik heb niet eens een testament gemaakt.

‘Zou je zwanger kunnen zijn?’

Zo'n simpel vraagje dat zo gemakkelijk en bijna gedachteloos kon worden beantwoord.

‘Wie, ik? Nee, natuurlijk niet.’

De dokter pakte een blauwe doos en trok er een lange sonde uit. Ze smeerde Liddy's buik in met een koude gel en drukte de sonde op haar blanke huid. De spreekkamer vulde zich met een slurpend, kolkend geluid en even later hoorde Liddy er een regelmatig gebons doorheen. De dokter keek haar vragend aan. ‘Kun je dat horen?’

Liddy knikte. ‘Dat klinkt als mijn hart.’

Mijn god, dacht ze verwilderd, tumoren hebben geen harts slag. Dus het is mijn hart. Er is iets mis met mijn hart. Ik moet een bypass, of een transplantatie, en ik zal nooit meer de trap op kunnen lopen.

De dokter zei met een stalen gezicht: ‘Dat is de harts slag van een foetus, Liddy. Je bent zwanger.’

Ze keek Liddy aan alsof ze wilde zien hoe ze erop reageerde, maar op dat moment reageerde Liddy helemaal niet. Het enige wat ze kon doen, was de vrouw stomweg aanstaren.

Nog steeds plat liggend keek Liddy omhoog, keek naar de armen van de dokter toen ze zich vooroverboog en een meetlint van de plank boven haar pakte. De korte mouwen van de dokter schoven omhoog en vanaf haar positie kon Liddy de witte beha eronder zien en ze had het gevoel alsof ze de dokter stiekem begluurde. De dokter mat de afstand van de bovenkant van haar baarmoeder tot vlak boven haar schaambeek. Ineens was het zo vertrouwd.

‘Ongeveer dertig weken, zou ik zeggen, maar een scan zal het moeten bevestigen. Het is inderdaad ongebruikelijk om op jouw leeftijd zwanger te worden,’ ging de dokter op heldere, klinische toon verder, ‘maar je bloeddruk is min of meer normaal en zo te zien mankeer je niets. Wat me zorgen baart, is dat de baby geen

prenatale zorg heeft gehad. Je moet onmiddellijk een gedetailleerde scan laten maken en naar een gynaecoloog gaan. We moeten weten hoe het met de baby is.'

Liddy ging rechtop zitten. 'Maar dat bestaat niet. Ik heb al mijn baby's al gehad. Ik ben grootmoeder. Ik ben nu veel te oud.'

'Nou, kennelijk niet. Het gebeurt niet vaak, maar het is mogelijk, en jij bent het bewijs.'

'Maar ik kan toch wel een abortus krijgen?' Liddy had het gevoel alsof ze buiten haar lichaam stond en iemand anders die zwanger was de vragen hoorde stellen.

De dokter schudde het hoofd. 'Ik ben bang van niet; daarvoor is het beslist te laat. Je zult niemand vinden die bereid is in dit late stadium de zwangerschap te beëindigen.'

Liddy zat er verkrampd bij. Haar hersens weigerden dienst. Ze keek naar de dokter die de gynaecoloog belde.

'Ze moet zo snel mogelijk worden gezien,' hoorde Liddy de dokter van heel ver weg zeggen. Ze zag haar een formulier invullen, een brief schrijven, en beide papieren in een envelop stoppen.

'Je wordt morgen om tien uur in de kliniek verwacht. Geef dit af.' Ze gaf Liddy de brief. 'En maak voor volgende week een nieuwe afspraak bij mij.'

De dokter deed de deur van de spreekkamer voor haar open en heel even toonde ze iets van sympathie. Het was bijna alsof ze niet goed wist hoe ze moest omgaan met de verschrikking waarmee haar patiënt zojuist was geconfronteerd.

'Ik weet dat het een schok voor je is. Maar je bent gezond en ik hoop, nee, ik weet eigenlijk wel zeker dat dat ook voor de baby geldt. Je vorige zwangerschappen zijn toch altijd goed verlopen?'

Maar die zwangerschappen hoorden in een ander leven thuis, dacht Liddy terwijl ze struikelend de kamer uitliep. Ze had het eigenaardige gevoel dat de bleekgroene wanden van de spreekkamer ineens haar hele hoofd vulden – ze kon alleen maar bleekgroen zien, horen en voelen.

Liddy zat in haar auto op de parkeerplaats, waar haar hersens langzaam aan weer op gang kwamen. De gedachten kwamen in korte, harde zinnen.

Je heb dus geen kanker en geen hartkwaal. Dat is mooi. Ik ben

zwanger. Nee, dat is niet zo mooi. Mijn man en ik hebben al in geen vijf jaar seks gehad.

Mary schonk Liddy een glas wijn in. ‘Je bent zes maanden zwanger en je hebt al die tijd gedronken, dan zal een flesje meer je ook geen schade doen. En het helpt tegen de schok,’ zei ze vastberaden.

Liddy was regelrecht van de spreekkamer naar Mary’s huis gevlucht. Mary – haar beste vriendin met wie ze alles deelde. Ze was in haar studio aan het schilderen geweest toen Liddy binnen was gestormd en volkomen in paniek het nieuws eruit had geflapt.

‘En Martin weet natuurlijk meteen dat het niet van hem is,’ was Mary’s eerste beknopte reactie terwijl ze zich omdraaide en haar kwasten in een jampotje met terpentijn had gezet. Daarna had ze Liddy zachtjes in de richting van de keuken geduwd.

‘Hoe kon me dit nu overkomen?’ Liddy schudde het hoofd.

Nu ze het had verteld, was het ineens echt en blijvend geworden – de wazige bleekgroene droom waarin ze vanaf de spreekkamer opgesloten had gezeten, viel in gruzels en ze kwam tot de conclusie dat ze nog nooit zo in paniek en zo van streek was geweest. Het ergste was nog het besef dat niemand, zelfs Mary niet, er iets aan kon veranderen.

Mary zei op langzame en bedachtzame toon: ‘Ik neem aan dat het altijd nog mogelijk is dat je niet zo ver heen bent als de dokter denkt.’

‘Ze leek me aardig zeker van haar zaak.’

‘Nou, je zult er goed over na moeten denken voordat je die scan krijgt, Liddy – je moet weten wat je gaat doen, want soms is het denk ik gemakkelijker om plannen te maken als er nog kans is dat je er geen gebruik van hoeft te maken.’

‘Waarom ben ik zo stom geweest?’ jammerde Liddy. ‘Waarom heb ik mijn hersens niet gebruikt!’

Dat kwam omdat het nooit bij haar was opgekomen dat ze móest nadenken. Ze was zo in de wolken geweest van die korte, verrukkelijke affaire met die knappe Barney – net zo oud als haar eigen zoon – die haar sexy, begerenswaard en kennelijk onweerstaanbaar

had gevonden. En die haar aan het lachen had gemaakt met zijn krankzinnige energie en slechte moppen.

Hij was afgelopen september in haar sieradenklas verschenen – lang en slungelig was hij binnen komen slenteren in een vuil geblokt jack, met zijn dikke blonde haar nat van de herfstdruppels en een brede grijns op zijn stoppelige gezicht. De vijf jonge moeders en de twee jonge meisjes uit de klas hadden hem allemaal vol belangstelling aangekeken. Alleen Geoffrey, de oude man die probeerde een cadeautje voor zijn vrouw voor hun zilveren huwelijksfeest te maken, was over zijn werk gebogen blijven zitten.

‘Sieraden?’ had Barney kortaf gevraagd.

Liddy had geknikt, ze hadden naar elkaar geglimlacht, en iets in elkaar herkend.

Hij was schoenmaker van beroep en maakte klompschoenen, laarzen en leren tassen die hij op braderieën en muziekfestivals verkocht. Het bleek dat hij zijn repertoire wilde uitbreiden en de grondbeginselen van het maken van sieraden onder de knie wilde krijgen. Met de arrogantie van de jeugd had hij voor de vuist weg beslist dat het hem geen moeite zou kosten om het meest noodzakelijke over sieraden maken te leren, dus had hij maar voor één trimester betaald.

Halverwege het eerste trimester had Barney voor de rest van het jaar bijgetekend en hadden hij en Liddy voor het eerst geneukt, tegen de muur van het klaslokaal toen de rest naar huis was. Ze waren nog net niet door de conciërge betrapt omdat die met zijn sleutels had lopen rammelen.

Voor Liddy, bij wie de seksuele drift kennelijk vijf jaar lang had liggen sluimeren, was het een enorm opwindende ervaring geweest. Nog vaak moest ze terugdenken aan de seksuele spanning die meteen tussen hen had gehangen en ze herinnerde zich dat schokkende moment toen het flirten iets meer was geworden, toen ze had beseft dat haar leven in een hinderlaag was gelopen en dat een affaire met Barney niet alleen mogelijk was, maar zelfs onontkoombaar.

De grootste verrassing was dat het uiteindelijk helemaal geen verrassing was. Het was alsof ze op het moment dat ze Barney voor het eerst had gezien, had geweten wat er zou gebeuren.

‘Waarom?’ had ze hem na die eerste keer gevraagd. ‘Ik ben te dik en negenenveertig.’

‘Je bent niet dik, alleen maar fors. En vanaf de eerste minuut dat ik hier binnenkwam, kende ik je. Net zoals jij mij kende,’ had Barney in haar hals gemompeld. ‘Zo’n vrouw als jij ben ik nog nooit tegengekomen. Je bent gul en sensueel. Je weet wat je met je lichaam moet doen... en met het mijne.’

Ze had zich zijdezacht en weer mooi gevoeld; haar huid straalde, haar haar glansde – haar uiterlijk was weer belangrijk geworden en wat ze zag, beviel haar. Haar hart sprong op en haar handen trilden zodra ze hem in het oog kreeg. Als ze wakker was dacht ze aan seks met hem, en als ze sliep wist hij zich in al haar dromen binnen te dringen. En drie maanden lang had ze met een tevreden glimlach naar haar spiegelbeeld gekeken.

Barney, zei hij, woonde samen met zijn vriendin en een kamerbewoner die ’s middags alleen maar voor de televisie leek te hangen om te leren hoe je chocoladecakes moest bakken en oude nachtkastjes restaureren. Vanwege die kamerbewoner met zitvlees bedreven Barney en Liddy de volgende drie maanden seks in de auto, in plantsoenen, op de zolder van een bouwbedrijf en in de garage.

En toen het Liddy duidelijk was geworden dat Barney, product van die merkwaardig gefrustreerde jaren negentig, best af te brengen was van de conventionele manier van liefde bedrijven, was het verrekt goede seks geweest. Met het toenemen van haar zelfvertrouwen begon ze zich weer de hippiefilosofie te herinneren die ze al jaren geleden achter zich had gelaten. Barneys jeugd en spierkracht leken haar geest te bevrijden. Van buitenaf zag ze dat ze zich als een onverantwoordelijke jonge vrouw gedroeg, maar van binnen werkte zijn duidelijke bewondering als een drug waar ze absoluut niet meer vanaf kon blijven.

En het was niet alleen seks. Hoe meer ze praatten, hoe meer Liddy zich van haar eigen ik los voelde komen. Ze was niet langer alleen maar vrouw, moeder en grootmoeder, ze werd iemand anders, iemand die jong was, gedachteloos en zorgeloos – ze werd wat ze van zichzelf maakte. Het was alsof ze in een achtbaan zat die steeds sneller ging. De rit stopte pas toen haar duidelijk werd

dat Barney ervan overtuigd was dat hij verliefd op haar was en zelfs bereid bleek zijn vriendinnetje te dumpen. Toen werd Liddy bang. Zijn liefdesverklaring deed haar beseffen dat zij ook gevaar liep serieus aan hem gehecht te raken. Ineens werd hun relatie beangstigend echt en niet langer meer een spelletje. De korte aanval van gekte die haar in de greep had gehouden, had plaatsgemaakt voor gezond verstand en al had het haar grote moeite gekost, toch had ze, zij het met veel verdriet, een eind aan hun relatie gemaakt. Met het gevoel dat ze een prachtig kerstcadeautje teruggaf, had ze geprobeerd een eind aan hun affaire te maken zonder de relatie die volgens Barney tussen hen bestond te bagatelliseren. Het was een van de moeilijkste opgaven die Liddy ooit had moeten uitvoeren en het had haar ook doen inzien dat ze nooit meer aan zoiets moest beginnen. Uiteindelijk was het toch een afscheid met veel boze woorden geworden, want Barney, die niet kon geloven dat ze er niet over peinsde om haar man voor hem te verlaten, wilde het er niet bij laten zitten en had zelfs een tijdje bij school rondgehangen, waarbij hij zich afwisselend smekend en agressief had gedragen. Maar op een goede dag was hij weggebleven en Liddy, die een paar maanden lang alleen maar aan hem had kunnen denken, voelde zich weer leeg en mat.

Dat was inmiddels vijf maanden geleden.

‘Hoe bestaat het dat ik niet wist dat ik zwanger was?’ zei ze tegen Mary. ‘Ik voel me net een stomme, onnozele tiener.’

‘Ben je dan nooit misselijk geweest? Heb je het niet voelen bewegen?’

Liddy haalde haar schouders op. ‘Nee, dat geloof ik niet. Ik herinner het me in ieder geval niet. Zo af en toe een krampje, dat heb ik gewoon aan mijn leeftijd toegeschreven. Ik had soms last van maagzuur, maar dan dacht ik dat er een boertje dwarszat, dat overkomt me wel vaker. Ik ben wel wat aangekomen, denk ik, maar je kent me, ik word altijd dikker en dan ga ik weer op dieet. Zo is het mijn hele leven al gegaan. Maar ik had me toch minstens iets moeten afvragen. Alleen heb ik er nooit aan gedacht dat ik weleens zwanger kon zijn.’ Ze verborg haar gezicht in haar handen en de tranen drupten door haar vingers heen. ‘O god, wat moet ik nu

doen, Mary? Ik heb alles verknald. Ik dacht dat ik er mooi vanaf was gekomen. Dat verdiende ik niet, maar ik dacht het toch, en dat Martin nooit iets over Barney aan de weet zou komen. O god o god o god. Ik kan het hem niet vertellen.'

Ze was zich ervan bewust dat Mary opstond en hoorde hoe ze een kastje opendeed. Met langzame en doelbewuste bewegingen maakte Mary een zakje chips open, schudde ze uit in een blauwe aardewerk schaal en zette ze naast Liddy. Ze raakte Liddy's arm even aan, wat heel ongebruikelijk voor haar was.

'Je zult het hem wel moeten vertellen,' zei ze. 'Er blijft je niets anders over.'

'Maar dat is niet eerlijk, hij zal er helemaal kapot van zijn. We hebben al in geen jaren gevreeën.'

'Er zijn er twee voor nodig om geen seks te hebben, net zo goed als er twee voor nodig zijn om het wel te doen,' zei Mary ernstig.

'Maar het is wel mijn schuld,' jammerde Liddy. 'Ik wilde een tijdje geen seks en Martin vond het goed om er even mee op te houden, en toen werd het een gewoonte om het niet meer te doen. Barney zorgde ervoor dat ik het weer wilde, maar toen dat voorbij was, heb ik het nooit meer met Martin geprobeerd en nu is het te laat. Ik heb hem zo gekwetst. Ik ben zo bang voor wat hij zal zeggen.'

Mary stond op, ging bij Liddy staan en eiste haar aandacht op.

'Je moet eens goed naar me luisteren, Liddy. Ik moet je iets vertellen en het is echt belangrijk.'

Liddy hief het hoofd en keek Mary aan die zacht en bijna achte-loos verderging.

'Ik heb gisteren iets gehoord waarover ik vanavond met je had willen praten. Ik weet niet hoe je het zult opvatten, maar Martin schijnt een affaire te hebben.'

Liddy was geschokt, maar voornamelijk, besepte ze, omdat ze zich bij het horen van dit nieuws helemaal niet geschokt voelde. Had ze over zoiets de laatste tijd al gefantaseerd om haar een beter gevoel te geven over Barney, of had ze het al die tijd al echt gedacht? Geraden? Geweten?

'Met wie?' vroeg ze.

'Met Fay Jackson. Lizzie Wilson heeft ze samen in de Black